

Nota Halle Zoersel Kattenberg

Uitgesteld archeologisch vooronderzoek.

Programma van maatregelen

COLOFON

Titel

Nota uitgesteld vooronderzoek Halle Zoersel Kattenberg. Programma van maatregelen

Auteurs

Jan De Beenhouwer, Marleen Arckens, Christine Beckers

Plaats en datum

Wijnegem 2 maart 2020

Fodio Rapport Folio 43

Wettelijk Depot D/2020/13.179/8

Projectcode

2020A502

Uitvoerder

Fodio

Turnhoutsebaan 277

B-2110 Wijnegem

fodio@fodio.be

erkend archeoloog: Fodio OE/ERK/archeoloog/2015/0067

Kaft

Luchtfoto winter 2019 © Geopunt

© Fodio.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze.

Inhoud

3 Programma van maatregelen	66
3.1 Gemotiveerd advies	66

3 Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies

Zoals opgenomen in het programma van maatregelen in de archeologienota toegevoegd aan de aanvraag tot omgevingsvergunning voor een verkaveling, werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de percelen Zoersel Afd. 2 Halle Sectie B 426A, 426E, 426C en 426D met een oppervlakte van 5384m². Het terrein ligt 370 m ten noordwesten van de dorpskern van Halle, een deelgemeente van Zoersel, in de provincie Antwerpen. Het uitgevoerde vooronderzoek biedt voldoende zekerheid om een uitspraak te kunnen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed.

Op basis van de topografische ligging, de bodemgesteldheid en het historisch landschapsgebruik werd bij het bureauonderzoek uitgevoerd in het kader van de opmaak van de archeologienota om bij de aanvraag tot omgevingsvergunning te voegen het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied hoog ingeschat voor sporen gaande van het neolithicum tot de middeleeuwen. De mogelijke aanwezigheid van een begraven loopvlak als onderdeel van een podzolbodem verhoogde de kans voor het aantreffen van archeologisch erfgoed uit deze periode. Het dikke akkerdek dat zich daarboven gevormd had bood bovendien kans op een goede bescherming van oudere sporen. Omdat de aanwezigheid van protohistorisch en/of middeleeuws archeologisch erfgoed op het onderzoeksgebied niet kon worden uitgesloten, werd verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem aanbevolen.

Op 6 februari 2020 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Bij dit onderzoek bleek dat er geen podzol bewaard gebleven is. De natuurlijke bodem lijkt dus afgetopt, wat een mogelijke verklaring is voor het ontbreken van sporen, ouder dan de 15de eeuw. Het plaggendeek gaf wel een goede bescherming aan de sporen uit de ontginningsfase, maar oudere sporen zijn mogelijk verdwenen door de ontginning. Volgend op de ontginning vonden in de eerste helft van de 16de eeuw activiteiten plaats ter hoogte van de zuidwesthoek van het terrein. Een vermoeden van bewoning berust enerzijds op de vondst van een paalkuil in de vorm van een kleine stiep die als fundering van een stijl kan hebben gediend, en anderzijds op aardewerk dat regelmatig werd gevonden in de sporen in deze zone. De stiep kon niet aan een structuur worden gelinkt en een grote uitgraving in dezelfde zone verminderde sterk de kans om er kwalitatief goed bewaarde sporen aan te treffen. Kleinere kuilen in de buurt van de uitgraving verschaften ook geen informatie over hun functie of het tot stand komen ervan. Het vermoeden van bewoning kon bij het proefonderzoek niet bewezen worden.

Het ontginningsproces van de gronden kon wel goed gedocumenteerd worden. Verspreid over het onderzoeksgebied werd een reeks ondiepe grachtjes teruggevonden die met elkaar samenhangen en die behoren tot eenzelfde fase van landindeling. De opvulling van deze grachten staat in verband met de ontginning van de gronden, waarbij de bodem in een geleidelijk proces van opeenvolgende bewerkingen diep werd omgezet. Daarbij is een toenemende homogenisering van de grond waarneembaar en een toenemende verrijking met humeuze bestanddelen. Bij deze opeenvolgende bewerkingen vertrok men steeds vanaf een ondiep grachtje met dezelfde oriëntatie en een soms licht variërende positie. De vondsten uit de grachten lieten toe om dit proces in de loop van de 15de eeuw te situeren. Omdat deze bewerkingen nog als afzonderlijke lagen herkenbaar zijn, is het erg waarschijnlijk dat de geleidelijke verhoging van het akkerdek, en dus ook het gebruik van plaggenmest met een duidelijke zandcomponent, hier al vrij snel na de ontginningsfase in voege was, vermoedelijk rond het einde van de 15de eeuw.

Omdat het kennispotentieel in verband met de 15de-eeuwse ontginningsfase reeds gerealiseerd werd zal kenniswinst bij verder onderzoek rond dit thema eerder gering zijn. Verder kon het vermoeden van bewoning in de 16de eeuw niet hard gemaakt worden bij het proefsleuvenonderzoek. De informatieve waarde van de onderzochte sporen uit deze periode is eerder laag.

Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. Bijgevolg dient er geen programma van maatregelen te worden opgemaakt.